

SLOVENSKI NAROD.

„Slovenski Narod“ velja:

v Ljubljani na dom dostavljen
celo leto K 24—
pol leta 12—
četrt leta 6—
na mesec 2—

v upravnistvu prejemani:

celo leto K 22—
pol leta 11—
četrt leta 5.50
na mesec 1.90

Izjaja vsak dan svecor izvzemci nedelje in praznikov.

Inserti veljajo: peterostopna peti vrsta za enkrat po 14 vin., za dvakrat po 12 vin., za trikrat ali večkrat po 10 vin. Pri večjih insercijah po dogovoru. Upravnistvu naj se pošiljajo naročnine, reklamacije, inserati itd. to je administrativne stvari.

Posamezna številka velja 10 vinarjev.

Na pismena naročila brez istodobne vpslatve naročnine se ne ozira.

Narodna tiskarna telefon št. 83.

„Slovenski Narod“ velja po pošti:

za Avstro-Ogrsko:
celo leto K 25—
pol leta 13—
četrt leta 6.50
na mesec 2.30

za Nemčijo:

celo leto K 24—
za Ameriko in vse druge dežele:
celo leto K 30—

Dopisi naj se frankirajo. Rokopisi se ne vračajo.

Uredništvo: Knaflcova ulica št. 5. (v pritličju levo), telefon št. 34.

Vprašanjem glede inseratov naj se priloži za odgovor dopisnica ali znamka

Upravnistvo: Knaflcova ulica št. 5. (spodaj, dvorišče levo), telefon št. 55

Državni zbor.

Dunaj, 26. januarja.

Zbornica je danes končala prvo branje proračuna. V velikem govoru je dr. Kramar kot generalni govornik kontra, še enkrat zbral vse pritožbe, ki jih imajo Čehi proti sedanjemu vladi. Dokazal je, kako pušča Bieuerthovo ministrstvo na povolje Nemcev propadati deželne finance na Češkem, kako uprava in pravosodstvo pod zaščito objektivne vlade uvajajo nacionalno anarhijo. Upravničevalno kritiko pa je podal dr. Kramar o ljudskem šteju, za katerega da je prava le ena beseda: velikanska sleparija. Celotno vrsto dokumentarnih dokazov o postopanju nemških števni komisarijev, političnih oblast, ki v zvestem sodelovanju s terorizmom, goljufijo in gospodarskim nasiljem krajuje slovenske duše ter blati pod zaščito nemških narodnih svetov in vlade visoko idejo nacionalizma.

Pod silo Kramarjevih dokazov od katerih so posamezni naravnost klasični so bili tudi protesti mnogostepilnih poslušajočih nemških poslancev jako slabotni.

Jako srečno je danes karakteriziral posl. Udržal Bieuerthovo vlado, katera ima na Dunaju svojo največjo oporo v tistih ljudeh, ki sicer spadajo med najljubše sovražnike monarhije — v nemških radikale in v senemcih. Revolucijonarji in veleizdajalci nemške iredente so komandanti c. kr. avstrijskega patrijarha. In v imenu tega patrijarha vprizarjajo pri slovenskih narodnih veleizdajalske afere, da bi za nje skrili svoje lastne namene.

Po govoru Poljaka pl. Koslovskega, ki je bil izvoljen za generalnega govornika pro so pričeli dejanski popravki — v zbornici prilika raznih odkritij in skandalov. Toda danes je protivsejnavadi dosedanjirno in le malo poslancev navzočih. Skoraj vsi klubi imajo namreč seje. Posl. Kotlar je danes prvi popravljal. Pripovedoval je historijo, ki se tika nemškega veljaka Wolfa. Ta ljuti sovražnik slovenskih narodov, ki pa ima precej temno preteklost je pred par dnevi sramotil češki jezik, češ, kdo na svetu se bo učil takega inferiornega idioma. Posl. Kotlar je danes spomnil Wolfa, da je v svoji mladosti kot gimnazijec prav pridno študiral v Liberecu tudi češko, ter da očitno svoje češke študije še danes nadaljuje, ker si je od svojega če-

škega učitelja izposodil dragoceno Tomkovo češko zgodovino — katere do danes ni vrnil. Historija je izzvala v zbornici veliko veselost, pri Wolfovih pristaših precejšnjo poparjenost. V kuloarjih pa je poleg starega imena »der Zuckervolf« (spomin na slično, le še bolj umazano dogodbico) takoj nastalo novo: der Tomek-Wolf.

Seja se bo danes precej pozno končala, ker je pričakovati še celo vrsto popravkarjev, nato pa nastopi 11dnevna pavza zlasti z ozirom na delegacijsko zasedanje, ki prične v ponedeljek v Budapešti.

Potek celega prvega branja proračuna za vlado ni posebno razveseljiv. Pokazalo se je jasno, da pravzaprav v zbornici ni nikake večine, da je sestava novega ministrstva prejšnje razmere le še poslabšala in da se tudi najvernejše stranke nezaupno oddaljujejo. Spoznanje, da prazne besede ne morejo nadomestiti dejanj, kakor so to prakticirali dosedanja Bieuerthovi kabineti, je postalo splošno. Nacionalnim pritožbam Slovanov se sedaj pridružuje gospodarska nezadovoljnost zastopnikov vseh stanov. Da, danes je celo glavno glasilko kršč. socialcev začelo tožiti, da se vlada ne podstopi nobenega onih najhujših gospodarskih problemov, za katerih skrajšanje rešitev so poslanci svojim volilecem zastavili besedo. Skoraj vse stranke so prišle pri prvem branju proračuna k besedi. Tembolj pada v oči dejstvo, da niti »Slovenski klub«, niti »Zveza južnih Slovanov« nista poslala v debato svojih govornikov. Stvar se da sicer pojasnjevati tudi z zgolj normalnega stališča, toda splošno se zatrjuje, da je to dejstvo posledica negotovega razpoloženja med Jugoslovani. Blizu bodočnosti bo pa skoraj zahtevala od njih definitivne odločitve.

Pogajanja Jugoslovancev z vlado razbita.

Moje informacije o konferenci zastopnikov Jugoslovanskega skupnega visokosolskega kluba so bile skoraj popolnoma pravilne. Posl. Ploj, Povše in Dulibič so se podali dopolnilno k naučnemu ministru grofu Stürgkhu, ki jim je v imenu vlade izrekel nadeje, da se Jugoslovani ne bodo več protivili definitivni rešitvi italijanske fakultetne predloge. Vlada, da je pripravljena jim zato obljubiti in izvesti dvoje: hote pripomoči, da si Slovenci preskrbe svoj docentski naraščaj s tem, da bi bila

pripravljena podpirati slovenske habilitacije na zagrebski univerzi (t. j. podeljevati slovenskim docentom v Zagrebu docentske stipendije); recipiteto vprašanje hote vlada za enkrat rešiti na ta način, da ustanovi cislajtanski Hrvat in Srbom v Zadru posebno judicijalno in politično izpraševalno komisijo za absolute zagrebskega vsenčlišča. Deputacija je vzela te propozicije molče ad referendum ter o njih poročala v popoldanski seji visokosolskega kluba. Razvila se je o njih dolga stvarna debata, ki je bila ob 3. uri prerušena v svrhu, da omenjena deputacija še enkrat konference z vlado. Ta konferenca je imela isti uspeh kakor dopoldanska, naučni minister grof Stürgkh je izjavil, da na svojih propozicijah ne more ničesar spremeniti.

Na seji visokosolskega kluba je v teku debate čim dalje bolj rastla nevolja nad vladno ponudbo, katera pomenja naravnost smiselno jugoslovanskih kulturnih zahtev. Upravičeno se je v tej debati od slovenske strani poudarjalo, da hote vlada Slovence voditi za nos: ponuja jim docente v Zagrebu obenem pa odklanja recipiteto te univerze ter tako onemogoča, da bi slovenski dijak sploh mogli v Zagrebu študirati! Kar torej na eni strani vlada ponuja to z drugo roko že vzame! Ravno tako so Hrvati izjavljali, da izpitna komisija v Zadru ne more biti nikako nadomestilo za odrečeno recipiteto, saj bi bila ta zadrška komisija v bistvu le v Dalmacijo preložena, že mnogo let se na Dunaju nahajajoča naprava! Ni se čuditi, da je jugoslovanski visokosolski klub te ponudbe odločno in soglasno odklonil ter znova sklenil vztrajati na svojih starih zahtevah. To je: Jugoslovani smatrajo ustanovitev italijanskega vsenčlišča v Trstu ter v Primorju sploh za nedopustno zahtevajo pripustitev slovenskih habilitacij na univerzah v Krakovu in Pragi, popolno recipiteto zagrebske univerze ter končno obljubo, da bo vlada v doglednem času (5—10 let) storila vse priprave za ustanovitev slovenske univerze v Ljubljani.

Na podlagi teh danes zopet ponovljenih zahtev bodo Jugoslovani tudi uravnali svoje nadaljnje postopanje. Odločitev o taktiki zlasti napram italijanski fakultetni predlogi pa prepušča visokosolski klub vsaki jugoslovanski parlamentarni organizaciji torej »Zvezi južnih Slovanov« ter »Slovenskemu klubu« posebej.

O seji visokosolskega kluba je bil izdan naslednji oficijelni komuniké: »Jugoslovanski vsenčliški odsek je imel danes pod predsedništvom starostnega načelnika posl. Povše-ta sejo. Načelnik je poročal o konferenci z naučnim ministrom grofom Stürgkhom. Po obširni, večurni debati je odsek sklenil soglasno, da vztraja na svojih znanih vsenčliških zahtevah.

Nadaljna taktika.

Takoj po seji visokosolskega kluba je zborovala »Zveza južnih Slovanov«, da se posvetuje o nadaljnjih korakih, ki so v tej zadevi prepuščeni vsakemu klubu posebej. Zvezinemu načel. so se dala za čas, dokler se Zveza zopet ne sestane bližja navodila, definitivno pa se bode o taktiki sklepalo šele v februarju.

Sodba slovenskega politika.

Govoril sem o celi zadevi z uglednim naprednim češkim politikom. Izjavil mi je, da se mu zdi današnji sklep visokosolskega kluba popolnoma razumljiv. Slovenci zlasti ne morejo opustiti svoje zahteve po slovenskih docenturah v Pragi, ker so ravno te v njih eminentnem kulturnem interesu. Le čež Prago in tudi Krakov more biti pot v ljubljansko univerzo. Poprašal sem omenjenega politika, kako sodi o nadaljni taktiki Jugoslovancev. Izjavil mi je: Med jugoslovanskimi zahtevami in italijanskim fukultetno predlogo sta Slovenci sami junktim odklonili. Niste torej primorani preprečiti rešitve tega vprašanja za vsako ceno, ker sicer izključujete Trst kot sedež italijanske univerze, ne pa Dunaja kot mesto italijanske fakultete. Nočem tajiti, da si z event. obstrukcijo o proračunskem odseku proti italijanski fakulteti nikakor ne zboljate položaja, narobe, po mojem mnenju lastni stvari precej škodite. Skoraj pa pričakujem, da bodo slovenski klerikaleci vseno in proti svojemu boljšemu prepričanju poskusili zopet v budgetnem odseku obstruirati, akoravno jim to sedaj ne bo tako lahko, kakor lani, ker jim češki agrarni brez dvora svoji dve prepuščeni mesti zopet odtegnejo. Toda kolikor poznam jaz Šusteršičevo taktiko, bo obstruiral že zato, da v Vaši slovenski javnosti reklamira za se ime odločnega radikala, ki se v boju za »narodovo čast« ne vstrši najostrejših sredstev. In nazadnje tak mala obstrukcija se da porabiti tudi za razne majhne pridobitve. Slovenski politik mi je smehljaje stisnil roko...

Donešek k obrtniškem vprašanju na Slovenskem Stajerskem.

Celje, 23. jan.

In vendar se giblje! Obrtno vprašanje na Spod. Stajerskem namreč. V »Slovenskem Narodu« je sprožil prijatelj Prekoršek znova idejo, da bo treba za vzgojo in nastanitev slovenskih obrtnikov na Spod. Stajerskem sistematičnega dela — prilično takega, kakor ga opravlja v velikim uspehom na južnem Ogrskem, v Slavoniji in Banovini srbsko društvo »Privrednik«. Poklicano bo za to delo društvo »Branibor«. Gre pa lahko tudi brez »Branibora« — če bo le kaj volje in razpoloženja za stvar. A skrbeti nam ni samo za naraščaj, brigati se bomo končno morali tudi za odrasle, za že nastanjene, in kakor ovce brez pastirja razkropljene naše obrtnike po celi deželi, v našem je-kovnem ozemlju in izven tega. Pred dvemi, tremi leti smo govorili in pisali o potrebi zveze slovenskih obrtnih zadrug za Spod. Stajersko. Prišli smo takrat do spoznanja, kako zelo cvete nemškutarja v naših obrtnih zadrugah z malo, malo častitimi izjemami. Tod so napravili naši Nemci že celo posestno stanje — zato čujemo sedaj toliko bolesterne krič po nemških listih, ker je videti, da bodejo Slovenci napravili enkrat tudi tu potreben red. No — stvar je takrat zaprela in nič ne tožimo zaradi tega. Premalo je še delavcev na tem polju, premalo je potrebnega znanja in agilnosti. Ali razvijamo se naglo: našlo se je že polno strokovno izborni podkovanih organizatorjev naših kmetovalcev — pridejo tudi organizatorji obrtnikov. Nič ne pomagaj, g. Markhl, da se jih hočete ubraniti s policijo in obrekovanjem naših denarnih zadrugnih organizacij. Neuspehi se dode povsod in neprevidni gospodarji tudi. Likvidacija »Glavne posojilnice« v Ljubljani in morda še tu in tam kaka nezgoda, ne bode ubila več narodno kreditne organizacije na Slovenskem. Ne moremo pomagati, prepozno ste vstali, gospodine!

In vendar se giblje, pravim, obrtno vprašanje na Spod. Stajerskem. A pomagajo nam pri tem delu že omenjeni Markhl, Wastian, Negri, kateremu res po krivici pravimo Čič-Negri, in kar je po naših nemško-

LISTEK.

Libera nos a malo.

Zgodovinski roman. Pisal Vladimir Vesel.

(Dalje.)

Ni pa še prestopil praga svoje bajte, ko je zaslišal, da se blizajo koraki njegovemu domu.

»Hvala bogu, da smo tu!« je slišal glas skozi temo in spoznal je po glasu Ivana Steberskega, kaplana na Križni gori. Veselo se mu je nasmehnil obraz, ko je spoznal, da mu ne preti nevarnost in stopil je pozniim gostom nasproti. Ni se začudil, ko je prestopil Ivan njegov prag v spremstvu Rezičke in njene sestre. Znana mu je bila usoda starega Ribiča, in ni ga presenetilo, da hote Ivan obvarovati dekleta pred maščevanjem gospoda Elaha.

»Prositi smo te prišli prenočišča«, je izpregovoril Ivan, ko pa je videl starca pripravljene na pot, se je nemalo začudil in ga vprašal kam je namenjen ob tej pozni uri.

In Tomažek je pravil, kar mu je bil povedal Drganec. Dolga je bila njegova povest, kako se je postavil Ribič s svojima sinovoma proti Elah-

hu, kako je utonil, eden Elahovih blapcev v jezeru, kako so zaprli kmete in kako jim je ušel Drganec. Na dolgo in široko je potem opisoval, kako so pri njem zasedli in odpelali Drganca in razkladal kaj namerava sam storiti, da dobi zadoščenje on in njegov gospodar, on sam pa še svoj kožuh.

»Pojdimo od tle«, je silil in se plaho oziral po dekleh. Ni jih videl rad v svoji hiši, kajti prepričan je bil, da so večše.

»Pojdimo«, je silila mala Franička in se obesila Rezički za krilo.

»Kruha nam daj, Tomažek«, se je obrnil Ivan do starega pota pa je odločil tudi sam, da zapuste ta nevarni kraj.

Po stezah, ki so bile znane samo staremu ogljarju, so se blizali Križni gori.

»Gremo iskat očeta in brate?« je izpregovorila Rezička proseče in se prijelja še bolj trdno Ivanove roke.

»Pojdemo, pa danes ne več, jutri na vse zgodaj se odpravimo na pot je toležil Ivan.

»Vem kje se skrivata na Javorniku«, je pripomnila Rezička.

»Ne morem več«, se je oglašila mala Franička in potegnila Rezičko za roko, da se je sklonila. »Tako sem trudna, da obležim ta trenutek.«

»Se malo potrpi,« ji je prigovarjala sestra, »čakaj vžamem te na ro-

ko.« Spustila je Ivanovo roko in se sklonila, ko pa je videl Ivan, kaj namerava, stopil je sam k mali Franički in jo vzdignil na roko, potem pa se je obrnil proti Tomažku: »tu nekje mora biti jama« ga je vprašal.

»Da, takoj tam za ono skalo, ki se nam sveti nasproti, na levo« je bil ogljarjev odgovor.

»Trudni ste, prenočili bomo v jami! Pojdi še ti z nami!« je prigovarjal Tomažku.

»Ne gre to, gospod, več, namenil sem se, da pojdem v kapelico in treba je to zaradi moje duše.«

»Svoje molitev opraviš lahko tudi v jami, ali pa morda misliš, da je tam nevarno?«

»Nevarno ni, saj ve za to jama le malo ljudi, tudi je vhod preveč skrit, in vendar je za mene edno prav, če grem na Križno goro. Spravljam se na težko pot in za to se je treba dobro pripraviti. Z gospodo govariti ni tako lahko.«

»Ne bom te silil«, mu je odgovoril Ivan. »Dekleta pa so trudna, mala je že onemogla. Mi ostanemo tu! Pa bog s teboj, Tomažek!«

»In z vami«, je odvrnil ogljar in zastavil gorjačo krepko na kamenito pot.

»Dobro opravi«, je zaklical Ivan še za odhajajočim, potem je ostal sam z Rezičko in njeno sestrico.

»Daj mi roko, Rezička«, je opo-

ril Ivan svojo spremiljevalko in stopil na skalo, »dobro« se držl, da te rogetnem sem gor.«

»Ni treba, Ivan«, je odvrnila ona, »toliko moči še čutim v sebi« in splezala je za Ivanom na skalo.

Molče sta stopala naprej, Ivan spredaj z malo Franičko na roki, za njim Rezička naprej sklonjena vsled nenavadnega napora.

Se par korakov in stali so pred jamo. Poševna razpoklina v kamenju se je odpirala pred njima, široka le toliko, da je mogel človek skozi njo.

Ustavil se je Ivan pred jamo in položil malo Franičko, ki mu je bila zastopala na rokah, oprezno na tla.

»Kako hvaležna sem ti!« je vzklila Rezička in se oklenila Ivana. Par trenutkov sta stala oba v tesnem objemu potem je začel znašati Ivan suho vejčje in listje v jamo, nalagal vse na kup ter ukresal ogenj. Tako oprezno, kakor jo je položil pred jamo na tla je vzdignil potem malo Franičko in jo ponesel v jamo, kjer jo je položil zraven ognja na tla, da ji blagodejna toplota ogreje otple in premrazene ude. Enakomerno dihanje je kmalu pričalo, da je legel mir v dušo male mučnice.

Ivan in Rezička pa sta sedla na drugo stran ognja in se dolgo razgovarjala o dogodkih preteklega dneva. Povedal je Ivan Rezički, kaj so hoteli Elahovi blapci s njo in zdaj blada,

kakor bleščeči se kapniki, ki so se spuščali s stropa in plazili ob stenah jame, zdaj prepadena vsled groze, zdaj zopet škrlatno zardela v obraz sramu, je skrivala svoja lica na Ivanovih prsih.

»Rešil si mi življenje, rešil si mi čast, brez tebe bi bila pogubljenka, kaj naj storim, kako ti poplačam kar si storil z menoj?« mu je šepetala na uho in naslonila svoje lica na njegovo.

»O plačilu tu ni govora, Rezička, ohrani mi samo, kar si mi darovala, ohrani mi svoje srce in svoja čuvstva. Reci mi, da si moja, in da hočeš ostati moja!«

»Ivan!« je vzklila Rezička in se tesno privila k njemu. »Veš, da sem tvoja za vedno, in ne samo moja duša, moje misli in moja čuvstva, vsa hočem biti in ostati tvoja!«

Strastno jo je pritisnil Ivan k sebi, drgetajoč se je ovila njegova roka krog njenega pasu.

Tišje in tišje so prihajale njune besede. Ogenj je dogoreval in prasketalo je živo ogelje, v enakomernih presledkih je kapalo s stropa v tisoč in tisočletni delavci narave. Tajinstveno je šumelo v ozadju prostorne jame. Utihnilo je vsenaokrog, kakor da pridružuje narava sapo v začudenju nad strastjo dveh mladih ere.

(Dalje prihodnje.)

nacionalni gnezditi takih ljudi, ki ne znajo drugega ko pri pivu udarjati na nemškonskonalni boben — četudi obrtniki gospodarsko poginjajo. Ali morda za to, ker opravljajo nemškonske obrtne zadruge in njihovi zastopniki na merodajnih mestih toliko »svetnega delca, gosp. Markhl? V Mariboru se je vršil predvčerajšnjem zakonit shodišč, na katerem je govoril o zadružnem inštruktorski v Ljubljani — in seveda tudi o trijalizmu — g. Markhl. Dasi je sam povedal, da ni misliti na to, da bi ljubljanski zadružni inštruktorski obsegal tudi Spodnji Štajer in posebno še, da bi mu bile podrejene res nemške zadruge, je vendar na vse sriplje stegoval svoj jezik že proti namenu in želji Slovencev, da bi ljubljanski inštruktorski obsegal tudi slovenske zadruge na Spod. Štajerskem! »Izvanredno nevarno« je imenoval celjski poslanec to željo. Čemu? Ako je namen obrtnih zadrug, kakor izvajate na drugem mestu, stvarno delo — no, čemu ga pa danes ni v spodnjaštajerskih obrtnih zadružah? Prvič za to ne, ker 90% članov ne zna nemški ali pa ga vsaj nezmožno slediti nemškemu strokovnemu poduku, drugič pa zato ne, ker vodilni nemškutarji v teh zadružah sploh nimajo volje kaj storiti za strokovni napredek zadružnikov. Imamo v nemškem Gradu takozvani obrtno pospeševalni urad, ki prireja strokovne podučne tečaje tudi izven Grada. Koliko jih je bilo doslej na Spod. Štajerskem? Kaj bi tudi počeli pri nas obrtni učitelji in zadružni inštruktorski, če ne znajo slovenski? Če se kdo piše mesto Stempiharja Stempicher, ali mesto Korošca Korošchetz, se s tem ni dognalo, da zna dobro nemški in da razume tudi nemške strokovne izraze.

Markhl bi moral biti odkritosrčen in reči: bojimo se, da bi svet naenkrat izvedel za slovenske obrtnike na Spod. Štajerskem, da bi napodili iz mnogih zadrug lenobno in škodljivo nemškutarije in da bi se naselilo v njih zdravo življenje in delo. Ali ni nekaj nenaravnega, da je obrtnik, ki živi od našega ljudstva, nemškutar in njegov besen sovražnik? In dalje, ali se Markhl boji, da bi bilo »anßerordentlich gefährlich« malo preštudirati zadružne blagajne in pogledati, kje je naloženo njihovo premoženje? Takih hudobnih misli sicer naš Markhl ni gojil, to si mislimo samo mi, ko gledamo, da mnoge nemškutarske obrtne zadruge, oziroma njihovi funkcionarji nič ne hrepenijo po občnih zborih. Postave in oblasti? Car je pogosto na Spodnjem Štajerju vražje daleko, a Bog že itak visoko.

Najsi g. Markhl še tako elegično in neumorno pridiga o trijalizmu, o jugoslovanskem kraljestvu in diskretno namiguje na naše veleizdajstvo; naj si sklepajo tisti bahavi in svoje uboštvo s »Südmärkinim« judčevimi groši krpaajoči »nemški« obrtniki kjerkoli resolucije, da »odločno odbijajo« naše grabežljive roke od »njihovih« obrtnih zadrug — prišli bodemo, če ne danes, pa jutri in bodemo tako vražje temeljito pomedli po teh zadružah, da ne bo v njih nič več nemškutarije in nič več zaostalosti, klečeplazenja pred nemškonskonalnimi Don Kišoti in preziranja ljudstva, katero naše obrtnike redi in rodi. Takrat se bo morda tudi naša ljubeznjiva vlada prepričala, da žive na Spod. Štajerju slovenski obrtniki. Doslej vedo za nje namreč samo davčni uradi in vsled vestnega upoštevanja in podpiranja domačih ljudi eksekutorji. Zadnjič ni hotel g. Weiskirchner imenovati nobenega zastopnika spodnjaštajerskih obrtnikov v državni obrtni svet, daš se ga je o naših razmerah ne enkrat podučilo. Prihodnjic pa takih ljubeznjivosti naš obrtnik ne bo več vtnil mirno v žep. In končno ponavljam: vkljub velikim težkostem, vkljub toliki nemarnosti, nezavednosti in zaspanosti se vendar giblje obrtniško vprašanje tudi na Spodnjem Štajerskem!

Janko Lešničar.

Politična kronika.

Ljudsko štetje v Zadru je dokazalo, kake krivice se gode ondodnim Hrvatom. Od vseh dalmatinskih mest ima namreč samo še Zadar laški občinski zastop in sicer na temelju zelo zastarelega občinskega volilnega reda. Vseled tega delujajo v hrvaških krogih z vsa silo na to, da se reformira občinski volilni red. Na ta način bi prišli Hrvti v zadržarskem obč. svetu do tiste veljave, katero bi morali imeti po svojem številu. V Zadru so namreč našli 7000 Lahov in čez 20.000 Hrvatov in Srbov.

Klofáč je bil v Petrogradu, tako poroča Krakovska »Nowa Reforma«, ter tam konferiral z merodajnimi krogi o ustanovitvi vseslovanske brzozjavne agenture. Sedež agenture naj bi bila Praga. Ravnatelj naj bi postal posl. Klofáč.

O laški in avstrijski mordašč se v poslednjem času posebno mnogo piše in govori. Rimski politična »Bevue« griobnjače pogovor s admiralom Bettolo, ki je izjavil, da je italijanska mornarica že danes močnejša, nego avstrijska, in sicer v razmerju 1:30 proti 1:00. Seleta leta 1914 boše enako močni. — Klerikalni »Vaterland« prinaša neki pogovor, ki ga je imel poročevalca turinske »Stampes« s podadmiralom Chiarjem. Po tem poročilu, smatra Chiar vojno z Italijo kot neizogibno in celo stvar nekake tako razlaga, da bodo Italijani takoj po izbruhu vojne že v Trstu. Potem bi bil drugi Vis neizogiben!

Vprašanje utrditve Vlisink je stopilo v nov štadij. Ministrski svet, se je bavil s tem vprašanjem in sklenil, diskretno postopati, da se zabranijo morebitni konflikti. Uvodnik poluradnega »Vingtiene Siecle«, ki izhaja v Bruslju, priznava pravico Holandske, da si gradi utrdbе. Vendar ima pa Belgija vzrok, da je vznemirjena, dokler nima zagotovila, da se ji ne zabrani dohod do Seldē, ki je največjega pomena za belgijsko trgovino. Če Holandska v tem oziru ne bo ničesar storila, tedaj bo Belgija skušala mirnim potom poravnati nasprotja. Na vsak način se mora pa vpoštevati eventualiteta evropskega konflikta. Če se bodo pa pogajanja tako zelo vlekla, da bo prinet na Seldi otežkočen, tedaj bo morala Belgija braniti svoje pravice.

Razmere med Italijo in Turčijo je že dalj časa napeto. »Berl. Tageblatt« se je Carigrada poročilo, da je porta dobila poročilo, da so italijanske bojne ladje odplavile iz Neapolja. V Carigradu so nenaja, da hoče Italija demonstrirati pred Tripolisem zaradi poslednjega turško-italijanskega konflikta. Vendar je pa nerazumljivo to postopanje Italije, ker se je šlo le za bolj postransko zadevo. Italija je namreč zahtevala, da se iz dežele izžene neko argentinski častnik z imenom Guzman. Tega so že pred enim letom izgnali, ker je strastno napadal Italijo, zdaj se je pa zopet vrnil. Sicer pa hoče Turčija ugoditi zahtevi Italije. Pariški »Eclair« poroča iz Rima, da so domačini v Tripolisu umorili italijanskega konzula. Ta vest še ni potrjena. Če bi bilo pa to res, tedaj bi se razmerje med Italijo in Turčijo še bolj poostrelo.

Turška vlada je v najem vzela tri križarice prostovoljne mornarice »Cherson«, »Petrograde« in »Saratov«, da bodo prevažale četa v Jemen. — Kakor poročajo carigradski listi, je porta še vedno v zvezi s Sanao. Vojaske operacije se še niso začele. Poslanci vilajete Jemena so baše predlagali notranjemu ministru, naj odpošlje posebno misijo, ki naj pomirjevalno vpliva na ustajnike. Porta je tudi obljubila, da ne pošlje krščanskih vojakov v Jemen in v Havran. Vseeno mora pa Turčiji huda prešči, ker ima premalo častnikov. Vojno ministrstvo je namreč pozvalo več sto oficirjev, ki so bili po uvedbi konstitucije upokojeni ali odpuščeni, naj stopijo zopet v armado, ki pojde v Jemen.

Revolucionarji v Mehiki so dosegli že mnogo uspehov. Zavzeli so San Ignacio. Med mehiškanskimi zveznimi četami je bilo v pretečenem tednu pri Galeani najmanj 80 mož ubitih, 50 pa ranjenih. Združene države so poslale kavalerijo na mehiškansko mejo, da vzdržujejo nevtraliteto.

Štajersko.

Okrajna učiteljska konferenca za celjski okraj bo letos 24. junija. Na dnevnem redu so vprašanja: 1. Gojitev častiteljnosti pri otrocih, glavni referent g. E. Slane. 2. Navajanje otrok k varčnosti, glavni referent g. K. Kveder. 3. Določitev zvezkov, ozir. linitur za posamezna šolska leta, glavni referent g. F. Eksl. Stavl se bo tudi samostojni predlog, da naj zakonodajna oblast pri event. presnovi ljudskošolskega zakona zasliši tudi mnenje učiteljstva. Zeleti je, da stavijo ta predlog tudi druge okrajne učiteljske konference.

V Poljčanah se je poročil 23. januarja g. Zdravko Brencē, pristav Južne železnice z gospodično Rožico Baumannovo. Bilo srečno!

Promet na celjskem poštne in brzozjavnem uradu minulo leto: Oddalo se je na pošto 19.189 komadov priporočenih pism, 55.128 komadov za vzno pošto; vplačalo se je 45.427 poštah nakaznic v znesku 2.059.117 kron in na 47.746 postavk pri poštah hranilnici 8.109.300 K. Stranke so prejele 77.220 komadov priporočenih pism, 73.566 komadov vzno pošte, 48.645 nakaznic v znesku 2.616.363 K. Poštna hranilnica je izplačala 8748 strankam 4.415.267 K. Oddanih je bilo končno 18.624 brzozjavk, sprejetih pa 11.280. Interurb. telef. pogovorov je bilo 4936, lokalnih pogovorov pa 68.824. Poštah vrednotnis se je prodalo za 146.850 K. Ves denarni

promet je znašal 22.598.935 K. Cel celjsko pošto se je končno poselalo na prejš. 34.496 rekam, pism in 111.345 komadov vzno pošte. Cel pregled kaže živahen promet na celjskem poštne uradu.

Društveni vesti. Učiteljsko društvo za ptajski okraj sturjuje v četrtek dne 9. februarja ob 10. dopoldne v ptajski okoliški šoli. Na dnevnem redu je letno poročilo, volitve in predavanje g. Zupanca o konserviranju sadja in perotnine. — Tamburaški zbor Del. podpornega društva v Celju priredi dne 8. januarja veselico.

Vzorni »bratiteltje« obmejnih Slovencev. »Slovenec« je priobčil presenetljivo vest, da je otvorila »Slov. Straža« otroški vrtec v čisto slovenskem trgu Šmarje pri Jelšah. V prvem trenutku smo malo debelo pogledali, potem pa smo se spomnili, da so prinesli graški nemški dnevnik po uradni »Gradčanki« vest, da je dovoljena otvoritev otroškega vrtca »Slovenske Straže« in St. Martin bei Wöllau (v Šmartnem pri Velenju). In iz tega je napravil »Slovenec« Šmarje pri Jelšah. Pomisliti je treba povrh tega še, da je dični Štefe menda tajnik »Slovenske Straže«. Tako poznajo vzorni klerikalni »bratiteltje« obmejnih Slovencev našo »mejo«! »Slovenec« pa si naj kot »najboljše« informirani slovenski dnevnik» vtakne to svojo neumno notico za ogledalo.

Škandal v celjskem Nemškem domu. Iz Celja nam pišejo: Pri plesnih vajah je došlo v tukajšnjem Nemškem domu do velikega škandala. Sin mestnega ekonom Derganca, kateri se izdaja za visokošola, daš študira na neki zakoniti zasebni tehnik v Nemčiji, je nadlegoval prodajalko v trgovini s cveticami Keller. Mladi Derganc se je tako spozabil, da je dočisto prodajalko celo ordinarno opsoval, za kar je dobil zaslužen plačilo: gospodična je zgrabila pivcu steklenico in je nadebudnega Germana hrvaške krvi tako udarila po buči, da se je strla. Seveda je nastal hud prepir in kraval; nekateri nemški »kavalirji« so hoteli prodajalko vreči na cesto, kar pa se jim je zabranilo. Kasneje je mladi Derganc prodajalko zopet nadlegoval v bližnji Wagnerjevi kavarni. Morala je za njim metati biljardne kroglice. Na to se je junak spravil. Take »boljše« družbe najlepše priporočajo »Nemški dom« in nemško-nacionalno Wagnerjevo kavarno!

Posavska planinska podružnica bo imela dne 18. februarja na Zidanem mostu v narodni gostilni A. Juvanciča ob 5. dopoldne svoje glavno zborovanje in ob 8. zvečer planinski ples.

Koroško.

Prepovedani živinski sejmi.

Okrajno glavarstvo v St. Vidu ob Glini je prepovedalo z ozirom na nevarnost, da se zanese živinska kuga na gobeih in parkljih in pa v obrambo domače živine, živinske sejme v Brežah in Bajtensfeldu, ki bi se vršili tam 3. februarja t. l.

K železniški nesreči v Beljaku. Pred senatom v Celovcu sta bila prometni uradnik Karel Guldinger in premikar Friderik Rupič zaradi prestopka proti telesni varnosti po § 432 obsojena vsak na 48 ur zapora. Postajni delavec Alojzij Winkler pa je bil oproščen.

Goreči voz na železnici. Ko je pripeljal v petek zvečer poštni vlak južne železnice na glavni kolodvor v Beljaku, so zapazili, da je bil začel en voz med vožnjo goreti. Najbrže se je to zgodilo, ker je počila cev za plin. Ogenj so hitro pogasili, nesreča se ni pripetila nobena, samo nekega potnika je dim med vožnjo hudo nadlegoval.

Nesreča. V Spodnjih Gričicah je spodrsnjal na zledeneli cesti osemetnemu posestnikovemu sinu Juliju Hauserju, ko je šel v šolo, in si je zlomil desno nogo.

Primorsko.

Iz državne veterinarske službe. Višji okrajni živinozdravnik Ramiš Cella v Veloskem je premečen v Pulj, iz Trsta v Gorico pa Hadrijan Nardini. Iz Kopra je premečen v Trzic okrajni živinozdravnik Ivan Salvador, iz Pulja v Koper pa Rudolf Saxl.

Odlika. Ravnatelj državne gimnazije v Pulju, Jožefu Holzerju, se je izrekla ob priliki njegove vpokojitve najvišja zadovoljnost.

Goriški učiteljski prireditve dne 4. februarja v »Trgovskem domu« zabavni večer. Na sporedu je več krasnih pevskih in glasbenih točk. Zbor in orkester učiteljskih prirediteljcev se pridno vadi za ta nastop. Vidi se, da bo ta prireditiv nekaj lepega. Za zabavo bo tudi poskrbljeno. Čisti dobriček je namenjen dijaški kuhinji. V morje ga je vrgel. Pred goriško okrožno sodnijo je bil obsodjen Ališ iz Šibenika na 4 mesece težke ječe s postom vsak mesec, ker je dne

12. julija 1910 v pijanosti pahnil v morje Blaža Kušarja v bližini Panceana pri Trzinu.

Osumljena, da je umorila otroka. V areto so aretirali v Trstu Matildo Giamantonio, ko je ravno šla iz cerkve sv. Antona novega. Osumljena je, da je 20. decembra l. l. v ulici Alice vrgla čez zid truplo novorojenega otroka.

Negoda. V sredo je padlo v Trstu iz četrtega nadstropja okno na cesto in zadelo krošnjarja Viktorja Perilla na glavi. Poškodba, ki jo je dobil krošnjar, je k sreči samo lahka.

Španski konzulat. Dosedanji španski konzul v Trstu, marki de Bagner, je imenovan za generalnega konzula v Budimpešti, na njegovo mesto pride konzul v Odesi, gospod Feira. Posle nadomestnega konzula prevzame g. Anton Garzolini.

Državna policija. V Zadru bi naj bili dobili 1. januarja državno policijo. Vendar je pa še do danes nimajo. Kakor se zatrjuje, dobi Zader državno policijo šele 1. marca t. l.

Požar. V sredo ponoči, malo pred 3. je izbruhnil v tovarni za sveče v Trstu v ulici Pasquale Revoltella požar pri tvrdki Zanchi. Po dvehurnem delu se je posrečilo gasilcem pogasiti ogenj. Več tisoč izgotovljenih sveč je bilo uničenih in en del strojnice poškodovan. Škodo cenijo na 10.000 K, ki pa je krita zavarovalnino. Med pomožno akcijo se je ognjegasec Ferant na nogi precej težko poškodoval tako, da so ga morali prepeljati v bolnišnico.

Aretacije v Trstu. V ulici Rosini so aretirali predvčerajšnjim 22-letnega delavca Milana Zodešica iz Petrovca v Bosni, stanujočega v Skednju, ki je član one goljufive družbe, ki si je izbrala izseljence, da jih ohere v goljufivi igri na karte. Pri aretirancu so našli več iger kart. — Včeraj dopoldne so aretirali 23letnega, že večkrat kaznovanega Antona Veljaka iz Buzeta. Imel je pri sebi poročni prstan, za katerega se ne ve, kje ga je dobil. — Aretirali so tudi 20letnega Franca Hrvatina, ki ni mogel povedati, kje je dobil 25literški sod. Hrvatini je doma iz Kastva.

Dnevne vesti.

— »Kaj pomeni sodni uradnik v narodnem oziru? Nič in desetkrat nič!« Te besede je zapisal »Slovenec« v svojem včerajšnjem uvodniku. Za to priznanje smo »Slovenec« iz srea hvaležni, ker si sedaj vsaj vemo razlagati ono doslej neumljivo brezbriznost, ki so jo v splošno začudenje kazal klerikalni poslanci glede na uradniško vprašanje v slovenskih deželah. Torej po njih nazorih je čisto vseeno, ali je na slovenskem ozemlju slovenski ali nemški uradnik, ki reže slovenskemu ljudstvu kruh pravice, vseeno jim je, ali državni uradnik razume jezik ljudstva, med katerim službuje, ali ga ne razume. Vse eno jim je? Kaj se! Oni imajo celo veliko raje, ako dobi nemški uradnik kruha na slovenskih tleh, samo da ne dobi skorjice kruha domačim Slovence, ki ne trobi v rog Šusteršičev in Lampetov. Nemški uradnik se debeli na Slovenskem, slovenski pa pogini kakor pes na guoju, zato ker ne misliš z Lampetovo glavo, to je maksima slovenskih klerikalcev. No, seveda, »kaj pa pomeni uradnik v narodnem oziru proti škofu, duhovniku? Nič in desetkrat nič! Cerkev je bila in bo najmočnejša zaščitnica slovenskega naroda!« Tako govori »Slovenec« Salomon v včerajšnjem uvodniku. Da, to je zgodovinsko dokazana »resnica«! Cerkev je bila tako »mogočna zaščitnica« slovenskega naroda v preteklosti, da smo Slovenci postali iz velikega naroda, čegar ozemlje je segalo globoko gori v Tirolsko in Nižje Avstrijsko, tekoni stoletij mal naroditi, ki je sedaj v tesnem svojem teritoriju žoga v rokah tujcev, objekt, na čegar stroške se sedaj razvija nemška ekspanzivnost proti jugu in vzhodu! In kako nas štiti še sedaj katoliška cerkev, to mogočno naše zatočišče in zavetišče! Le pogledjmo na Štajersko in Koroško! Tu imamo slovenske duhovnike, v Mariboru celo slovenskega škofa, a nikjer slovenskih uradnikov, a vendar se slovenska zemlja krči od dre do dne in slovenska meja se vidno pomika proti jugu, da ne bo več dolgo, da se slovenski narodni mejniki pomaknejo na Koroškem doli do Karavank, na Štajerskem pa doli do Savine in Save! A kaj slovenski uradnik, k vragu z njim, slovenski rimski škof, to je življenski naš elektr! »Resiteljica« Slovanov je sploh rimska cerkev! Polabski Slovani so izumrli, ker jih je »ščitila in reševala« zgolj cerkev, mi Slovenci tudi izumiramo, ker se zatekamo zgolj v varstvo in pod zaščitne peroti rimske duhovščine! Čudno je samo to, da ne ginejo in ne izumirajo tišči Slovani, ki imajo svoje narodne cerkve. Srbi in Bolgari so stoletja in stoletja zdihovali pod težkim turškim jarmom, ne križ, marveč pohajane je vladal in gošpoderil nad njimi, a vendar niso izgubili skoro niti pedi svoje zemlje in

iz teskega svojega oživetja so izšli številnejši in krepkejši, kakor so bili kdaj prej.

Kako si naj razlagamo to veliko zagotetko, ako je rimska cerkev res edina zaščitnica narodov v narodnem oziru?

Prepričani smo, da je trditev, kakor da bi bila cerkev najmočnejša zaščitnica slovenskega naroda, zgolj prazna fraza brez vsake notranje vrednosti, fraza, ki nam Slovence lahko neizrečno škoduje, ako ji verjamemo in po nji uravnavamo svoje delovanje. Sploh vera, zaupanje v pomoč in zaščito, od katerekoli strani nas ne bo nikdar in nikoli rešila pogina in propada, ako ne bomo istočasno zaupali v svojo lastno moč in s svojimi silami ustvarili vse predpogoje, da si zagotovimo in zajamemo svoj narodni obstanek. Ta narodni obstanek pa si bomo zagotovili samo, ako bomo imeli na vseh svojih pozicijah svoje ljudi. Dandanes ne tvorita naroda samo kmet in duhovnik, nego skupina vseh stanov. V narodnem oziru bomo Slovenci uspevali le, ako bodo v nas krepki in močni vsi sloji in stanovi. Ne samo slovenski kmet in duhovnik, marveč tudi slovenski uradnik, slovenski trgovec, slovenski obrtnik, slovenski industrijalec, slovenski delavec, vse to je za log in predpogoj za obstanek in razvoj slovenskega naroda! To si naši klerikalci zapomnijo in naj v bodoče ne slepe in ne begajo svojih pristašev z abotno in brezmiselnostjo, kakor da bi bila duhovnik in cerkev alfa in omega za narod slovenski.

— Daleč so prijadrali na Hrvaškem! V terek so se vršile v hrvaškem saboru volitve hrvaških delegatov v peštanski parlament. Naloga teh delegatov je, da branijo na skupnem državnem zboru v Pešti pravice Hrvaške. Za delegate so bili izbrani, ker je 15 pristašev hrvaške-srbske koalicije odklonilo vsako izvolitev, sami mameluki bana dr. Tomašić — 25 na številu. In med temi »junaki«, ki imajo nalogo, da hrabro stoje na braniku za pravice Hrvaške in hrvaškega jezika pred madžarskim nasiljem v peštanskem parlamentu, se nahaja tudi edini nemški poslanec v hrvaškem saboru, Vsenemec po mišljenju, Ferdo Riester. Tega je dal izvoliti najbolj »hrvaški« ban dr. Tomašić, tisti, ki se vedno postavlja in baha, bijoč se na prsa, s svojim hrvaškim patriotizmom. Prav radovedni smo, kako si »patriot« dr. Tomašić predstavlja, kako bo Vsenemec Riester na primer o vprašanju železniškega pragmatike branil pravice hrvaškega jezika! Res, daleč so že prijadrali na Hrvaškem, da že v Pešti zastopa Hrvate — Vsenemec!

— Iz gozdarske službe. Gozdarski svetnik Viljem Putiek v Ljubljani je imenovan za višjega gozdarskega svetnika.

— Čuvajmo starine! V mrtvašnici pri Sv. Krištofu in sicer v oddelku, kjer se izpostavljajo mrtveci iz »boljših krogov«, visi stara oltarna slika, predstavljajoča štiri evan-geliste. Sicer slika nima bog zna kake umetniške vrednosti, zanimiva pa je kot starina, ki je ktila levi stranski oltar imenovane podružnice do tedaj, ko so jo tam sredi 60. let prošlejšega stoletja zamenili s sedanjo. Umesno bi pač bilo, da se tejslikodkaze primernejši prostor, n. pr. v škofijskem ali deželnem muzeju, kjer se shranjujejo še mnogo manj vredni kulturnohistorični predmeti. Tam, kjer visi danes, jo bo skoro uničila vlaga, še verjetnejše pa vandalske roke mrliških dekoraterjev, ki je zabijajo v okvir, ali celo skozi slikano platno samo zbežbe, ko opremljajo mrtvašnične stene. Čudno, da gotovi krogi konsekvntno pozabljajo na eksistenco škofijskega muzeja in popolnoma ignorirajo izdane ordinarijatske rezerve glede shranjevanja starih cerkvenih umetnin!

— Izrečani porotniki pri tukajšnjem dežel. sodišču za I. porotno zasedanje, čigar začetek je dne 27. svečana t. l. Glavni porotniki: Agnola Avguštin, steklar, Arko Matko, trgovec, Blaznik Lovro, posestnik, vsi trije v Ljubljani; Didic Franjo, gostilničar in posestnik v Idriji; Frachetti Engelbert, brivec v Ljubljani; Furlan Ivan, posestnik na Verdu; Globočnik Anton, trgovec in posestnik v Železnikih; Grašek Janko, trgovec in posestnik v Kamniku; Hrovatin Anton ml., posestnik, mesar in gostilničar v Vipavi; Hafner Matevž v Škofji Loki; Jelacin Ivan, trgovec, Jerančić Alojzij, trgovec in posestnik, obo v Ljubljani; Jurca Iv., posestnik in gostilničar v Gorenjih; Knez Ivan, veletržec in posestnik, Kozak Josip, mesar, Kump Matija, c. in kr. stotnik v p., vsi v Ljubljani; Kraigher Josip, trgovec v Postojni, Kemperle Jernej, posestnik in trgovec v Kamniku; Knez Andrej, posestnik na Viču; Likozar Josip, posestnik in trgovec v Kranju; Mesenrov Edvard, posestnik in mlinar na Viču; Mohar Josip, posestnik v Spodnji Šiški; Novaković Nikolaj, vinočrtec v Ljubljani; Peterlin Franjo, posestnik in trgovec v Starem Anju; Rus Josip, trgovec in posestnik v Gor.

Logatcu: Komitar Ivan, posestnik na Brzovici; Schöber Richard Adolf, posestnik, Strzelba Josip, posestnik, oba v Ljubljani; Smid Franjo, posestnik v Selcih; Stritof Ivan, trgovec in posestnik v Starem trgu; Suhadolnik Franjo, posestnik v Borovnici; Tarman Florjan, posestnik v Spod. Siški; Verbič Josip, zasebnik na Vrhniki; Visjan Franjo, posestnik in sedlar, p. Žagar Ivan, c. in kr. major v p., oba v Ljubljani; Zupan Josip, lesni trgovec in posestnik na Dovjem. Nadomestniki: Beber Fr., posestnik in poslovodja, Berjak Fr., trgovec, Bernik Matevž, prodajalec lesnih izdelkov, Bizjak Franjo, nametnik gostilne, Mole Franjo, pek in posestnik, Ogrin Ivan, zidar, Sever Franjo, posestnik in mesar, Škerlj Josip, čevljar, Zidar Josip, posestnik in trgovec, vsi v Ljubljani.

— Milijonska dedščina. Zapr. ščina pokojnega Desidera Zebala znaša točno 927.847 K, pri čemer pa niso vračunane obresti. Pokojnik se je že pred smrtjo proti neki osebi izrazil, da je v zadnjem času že postal milijonar. Ker obresti od hranilnih vlog že več let niso bile dvignjene, je čisto gotovo, da znašajo nad 80.000 kron. Zapr. ščina bo potemtakem znašala vsakelej nad 1 milijon. Ves ta denar bo ostal v domačih rokah, ker tuji pokojnikovi sorodniki sploh ne pridejo več v poštev, ker so se javili že štirje domači bližnji sorodniki. Kdo izmed teh štirih je s pokojnikom v bližnjem sorodstvu, se bo šele dognalo na podlagi izpisav iz krstnih matrik. Oporoke doslej niso našli in je menda tudi ne bodo, zakaj doslej je ostal ves trud v tem oziru docela brezuspešen. — v veliko žalost raznih tujih daljnih sorodnikov, ki so z gotovostjo računali na to, da se jih pokojnik spomni v oporoki z bogatimi legati.

Drago spjanje. Preteklo soboto je dobil samski posestnikov sin Jernej Zbontar v Zalilogu pri Škofji Loki izplačanih 140 K. V neki gostilni, kjer se je hotel potem zabavati, je zapal, med spjanjem mu je pa odnesel neznan tat vseh 140 K, pustil mu je pa velikodušno samo drobiž v znesku 11 K 10 v.

Izpriden sin. 14. t. m. je prišel 18letni kajzarjev sin Anton Šodja iz radovljške okolice pijan domov. Ker so bila vrata zaprta je razbil več sip in polomil okvire pri oknih ter metel v hišo polena. Ko so mu odprli, se je lotil svojega očeta s kosilcem ter je na njem zlozil. Oče je dobil več poškodb. Izpriden sin se bo zagovarjal pred sodnijo.

Oče in sin. Posestnik Anton Arh iz Mlake pri Radovljici je prišel pred nekaj dnevi ob 9. zvečer pijan domov in se začel kregati s svojim sinom Alojzijem. V prepiru je sunil svojega sina z nožem v trebuh in ga lahko poškodoval. Sin je izvil očetu nož, bil pa pri tem tako neroden, da je očeta ranil na roki. Vrh tega je svojega očeta še nabil in ga vrgel iz hiše ter hišna vrata zaklenil. Oba se bosta morala zagovarjati pred sodiščem.

Z Bleda. Tukaj se je tekočo zimo napravilo krasno sankališče, ležeče na »Sraži« 20 minut od severnega obrežja jezera oddaljeno. — Sankališče je zasedaj 600 m dolgo, ne preveč strmo in popolnoma varno. Z zgornje dela delužja sankalec krasen razgled čez okolico do Triglava in Karavank. Natančnejša pojasnila se dobijo v prodajalnah g. Dragotini Rene, Milino; Oto Wölfling in Ivan Rus, Zelenice in hotel Steidl, Zagorice.

Nesreče v Zagorju ob Savi. Kakor smo že poročali, sta v prenegopu v Zagorju ob Savi ponesrečila dva delavca. 27letni Pavel Kalšek iz Zagorja je obložen mrtve, 22letni Jazep Drnovšek tudi iz Zagorja je bil pa lahko poškodovan. Umrl Kalšek je bil ženin; bil je že dvakrat ožjen in bi se bil moral v nedeljo poročiti. Prehitela ga je smrt. Nezgoda se je zgodila ob 7. zjutraj. A šele ob 10. se je posrečilo rešiti Drnovška. Ta je pred usipajočim se materijalom bežal, a dohitelo ga je in ga zasulo do trebuha. Prestal je tri ure smrtnega strahu. Kalšek je bil popolnoma zasut. Našli so ga šele ob 5. popoldne, torej po deset ur trajajočem delu, seveda mrtvega. — V rudniškem kamnolomu sta bila delavca Jakob Kendra in Franc Habe poškodovana.

V znamenju alkohola. Predsnočnem je službojuči stražnik naložil na smehen prizor. Na cesti so ležali kakor snopje štirje pijančki, kateri so vsi krvaveli, kakor po končani bitki. Možici so se bili stepli in opraskali, po bitki pa omagani od jeze in alkohola padali kar na mestu. Varnostni organ je četvorico spravil k policijskemu uradu, kjer so jih utaknili v zapor. Ko so se možkarji zjutraj prebudili, so drug drugega debelo gledali in kar niso si mogli tolmачiti, kaj jih je privedlo v neljube prostore. Da so pa macka lahko prespali, so jih pustili še po zaslišanju nekaj uric skupaj.

Zasaden je bil snoči na južnem kolodvoru nek dinar, kateri si je bil nabral 37 kg angleškega premoga ter ga hotel odnesti domov. Zagovarjal se bo pred sodiščem.

Izgubljeno in najdeno. Gdč. Marija Jaksova je izgubila denarnico z

manjšo vsoto denarja. — V neki izvoščkovem vozu sta dva neznanca pozabila likalniki in sprehajalno palico. Zglasila naj se naj pri magistralu.

Narodna obramba.

Iz Planine na Notranjskem. Moška in ženska podružnica društva sv. Cirila in Metoda za Planino in okolico priredi v sredo, dne 1. februarja (dan pred Svečnico) ob 8. zvečer pri g. Lavriču v Planini veselico. Napredna društva v okolici opozarjamo na to prireditev naše mlade podružnice in jih prosimo, da se odzovejo vabilu in pridejo v Planino. Ako ne bi moglo kdo prejel vabila, naj nam oprostijo. Vsi zavedni Slovenci in Slovenke, ki ljubijo Ciril i. Metodovo družbo, so nam dobrodošli!

Ženska in moška podružnica Ciril i. Metodove družbe v Gracem priredi dne 4. februarja v dvorani »Zum grünen Anger« pustno veselilo. Kdor pomotoma ni prejel vabila, naj se blagovoli obrniti na čitalnico, Leonhardstrasse 3.

Društvena naznanila.

Občni zbor »Splošnega slovenskega ženskega društva« se vrši v nedeljo, dne 29. januarja ob 5. popoldne v društvenih prostorih na Rimske cesti št. 9. — Ker se posebna vabila na občni zbor ne bodo razpošiljala, vabi odbor tem potom vse cenj. družbenice, da se gotovo in polnoštevilno udeležijo občnega zbora.

Narodna čitalnica v Ljubljani priredi v soboto, dne 28. januarja v svojih društvenih prostorih »Narodnega doma« svoj VI. družabni večer s plesom. Ti čitalnični večeri so postali najbolj priljubljena prireditve v Ljubljani in zato ni čudno, da se krog čitalničarjev redno veča. Ne da bi se hvalili reproduciramo samo soglasno sodbo občinstva, da ni nikjer toliko animiranosti in fine neprisljane zabave, ko ravno v »Čitalnici«, kjer se na razvalinah nekdanje prenapetosti razvija veselo familijarno življenje. Ker se bodo te prireditve nadaljevale in se bo poskrbelo tudi v poletnem času za različne zabave, posebno izlete po Ljubljani, zato vabimo cenjene ljubljanske familije k vstopu v »Narodno čitalnico« v Ljubljani, kjer najdemo starejši člani družin v bralnih sobah, mlajši pa v prijetni čitalniški družbi in pri čitalniških družabnih veseljih najboljšje zabave. Poudarjamo namreč, več če bo imela ljubljanska čitalnica članov, več bo lahko nudila vsakemu izmed njih.

Triglavanski ples. Za to prireditev vlada ne samo v Ljubljani, ampak tudi na Štajerskem veliko zanimanje. Saj je pa tudi akad. tehn. društvo »Triglave« iz Gracem na Štajerskem najpopularnejše društvo, ki bo pri svojem prvem obisku o priliki društvene 35letnice, dne 19. februarja v Ljubljani, gotovo sprejeto s tistimi simpatijami, ki jih zasluži naprednjak.

Veliki lovski ples. Kot bi bila obleka na ti prireditvi glavna stvar in ne zabava, tako se zanima vse za toaletto. Več vprašanj je prišlo na nas, če je narodna noša na lovskem plesu dovoljena. Seveda je dovoljena, saj je vendar narodna. Vsi gospodje in dame so tudi v narodnih nošah prav dobro došli, saj dajo ravno narodna noša družbi najbolj pestro vnvanost. Tudi turistovska obleka je na mestu. Poudarjati pa moramo, da naj pridejo vsi, ki imajo lovske obleke, v teh na ples, ker je želeli, da ima lovska prireditve deloma tudi lovski značaj po oblekah. Promenadna obleka je normalna. Menim, da je to vprašanje zadosti pojasnjeno.

Slov. plan. društva kamniška podružnica ima svoj občni zbor dne 9. februarja ob pol 8. v »Društvenem domu«.

Iz Zagorja ob Savi. Dne 22. januarja se je vršila v Dolenji vasi pri Zagorju ob Savi pipčarska veselica, katera je prav dobro uspela. Udeležili so se je samo priprosti delavci. Zabava je trajala malodane do svetlega dne. Čisti dobiček se je žrtvoval novodelujočemu zagorskemu »Šramlju«. Najprisrčnejša zahvala vsem udeležencem. — Narodni Pipčarji.

Slovensko bralno in podporno društvo v Gorici priredi dne 5. februarja v prostorih »pri Zlatem jelenu« v Gorici veselico.

Klub slovenskih tehnikov v Pragi naznanja predavanje pravnika Iv. Mohoriča o »Gospodarski strukturi v slovenskih deželah«, ki se vrši dne 30. januarja v prostorih akademiknega društva »Adrije«, Praga II. Spalená 20/III.

Narodne dame

imajo danes, v petek ob 5. popoldne sestanek v »Narodni kavarni« v svrhu dobrodelne prireditve za »Domevino«.

Somišljenike

vabimo na

SHOD

ki ga priredi

v nedeljo, 29. t. m. ob 10. dopoldne v hotelu »Štrukelj«.

»Politično in gospodarsko društvo za šentpeterski okraj.«

Na shodu bosta govorila deželna poslanca dr. Iv. Tavčar in dr. Karol Triller.

Somišljeniki vsi na shod!

Prosveta.

Slovensko deželno gledališče. Jutri, v soboto se igra za par-abonente prekrasna dramatska legenda angleškega humorista Jeroma K. Jeroma »Tujec«, v kateri nastopa v glavni vlogi Kristus. Vsa ljubljanska kritika je sprejela to igro s posebnim odobravanjem in priznanjem, publika pa z redkim zadovoljstvom. Ta igra je izmed najlepših, najduhovitejših modernega repertoarja. — V nedeljo popoldne ob 3. pri zelo znižanih cenah kot ljudska predstava velika romantična opera K. Weberja »Čarostrelec« (izven abonementa; za lože par); — zvečer ob 7. prvič v sezoni Fallova opereta »Ločena žena« (za nepar).

Razgled po slovanskem svetu.

— Hrvaški general — navodni dobrotnik. Hrvaški listi priobčujojo tole notico: »Dne 24. t. m. je prišel v Zagreb vpokojeni podpolkovnik Trajlovič z Dunaja ter izročil predsedniku »Društva sv. Jeronima« Lebarju državno obveznico v znesku 20.000 kron, ki jo je Trajlovič izročil pokojni generalu Gjuro Čanič z nalogo, naj to obveznico vroči »Društvu sv. Jeronima« po njegovi smrti.« Gjuro Čanič je tisti hrvaški rodeljub, ki je tik pred svojo smrtjo izročil predsedniku »Društva sv. Cirila in Metoda za Istro«, poslanec Vekoslav Spinečič 25.000 kron z željo, da se ime darovatelja ne zabeleži v javnosti preje, dokler ne bo umrl.

— Poset ruskih poslancev na Balkanu. Po poročilih iz Petrograda namerava dve poslancev ruske gosudarstvene dume prihodnjo spomlad prirediti izlet na Balkan. Petovali bodo preko Odese in Črnega morja v Carigrad, od tu pa v Sofijo in Belgrad. Iz Belgrada se raportijo v Sarajevo, od tu pa preko Mostara na Cetinje. Domov se vrnejo s parnikom in bodo med potjo še obiskali Atene in Solun.

— Slovaki protestantski škof? Voditelji slovaške narodne stranke so razvili živahno agitacijo za to, da bi bil za protestantskega škofa na Severnem Ogrskem pri predstoječi volitvi izvoljen narodno misleči slovaški duhovnik. Protestantski duhovniki v Turčanskem Sv. Martinu se zavzemajo za kandidaturu župnika Sinkoviča, ki ima največ šane, da bo izvoljen za škofa. To bi bil prvi slovaški škof v protestantski cerkvi na Ogrskem.

— Iz balkanske diplomacije. Bolgarski listi poročajo, da bo srbski minister zunanjih del dr. Milovan Milovanović v kratkem posestil Sofijo, kjer bo ostal več dni. Konferiral bo z bolgarskimi ministri o bolgarsko-srbskih odnosih. — Sofijska »Balkanska Tribuna« javlja, da bo bolgarski poslanik v Belgradu Tešev premeščen in da bo na njegovo mesto v Belgrad prišel Cokov, dosedanji bolgarski poslanik v Londonu.

— Zaradi aneksije Bosne. Nedavno tega se je vrnilo v domovino več Hercegovcev iz Črne gore, kamor so pobegnili za časa aneksije, da se eventualno v vojni proti Avstriji bore na črnogorski strani. Orožniki so dotičnike takoj prijeli ter jih izročili vojaškemu sodišču. Razprava proti tem revežem je bila te dni. Obsojeni so bili 4 izmed njih v 5letno, dva pa v 6letno težko ječo. Doslej je cesar vse take obsojence pomilostil, zato se je nadejati, da zasije tudi tem revežem žarek vladarjeve milosti.

Izpred sodišča.

Kazenske obravnave pred okrajnim sodiščem.

Obrokiljavec. Jože Žitko, delavec na državni železnici ima menda zelo na piki Lihtenekerjevo rodbino. Zato se je 1. t. m. kar na lepem zmislil o starejšem Lihtenekerju, da je ta rekel o neki ženi naj kmalu »erkne«. Nadalje je Žitko tudi rekel, da naj starejši Lihteneker glede na svojo ga sina, ki mu za potjo orka. Obtoženo noče nič kaj priznati. Prišlo pa

vse pod prilego potrdijo. Sedaj prosi obtoženo Lihtenekerja odpuščanja, nakar mu tožitelj tudi odpusti. Žitko je bil na podlagi tega oproščen.

Med kankami. 12. t. m. so se na nekem dvorišču oporekle neke N. in M. J. ter J. O. Začelo se padati psovke in sicer od strani M. J. in J. O. Za J. O. se ne da dokazati, da je zmerjala, vsled česar je bila oproščena. M. J. pa je bila obsojena na 50 K globe.

Strah pred mažovanjem. Nedavno je bil postrežek F. H. radi zaljenja časti obojen. Umljivo je, da je bil na A. D. kot tožitelja jezen. A. D. pa se ga je menda bal kali in si domišljal, da se hoče postrežek maščevati. Ko je A. D. nedavno prišel v gostilno »pri litru«, je tam proti gostom rekel, da je F. H. prišel v njegovo gostilno z dvema najetima tovarišema, da bi ga zbil. Vsled tega govorice je H. tožil D-a. Ker pa hoče D. nastopiti dokaz resnice, se je razprava prelomila.

Tota in nečak. Trgovka Marija Šusteršič iz Svetja pri Medvodah je skozi dlje časa opazovala, da ji večkrat zmanjka denarja. Ker je bil po navadi pri denarju njen nečak A. Šusteršič, je sumila, da ji on jemlje denar. Dasi pa mu tega niti najmanj ni mogla dokazati, ga je vseeno, posebno ker ji je pred kratkim izginil bankovec, direktno obdolžila tatvine. Vsled tega jo je nečak tožil. Pri razpravi dne 25. t. m. je bila Šusteršič obsojena na 10 K globe.

Razne stvari.

— Kuga. V Pekingju se je pojavilo v sredo pet novih slučajev kuge.

— Verska blaznost. V ruskih okrajih Tiraspol in Ananjev je mnogo ljudi versko zblaznelo, kar ima svoj vzrok v fanatičnih propovedih nekega meniha z imenom Innozentij. V zadnjem času so morali odpeljati 10 kmetov v blaznico.

— Kolera. V Smirni se širi kolera. Na dan zbolijo povprečno 60 ljudi. Vse ladje, ki se ustavijo na svoji poti v Smirni, morajo potem pristati petdnevno karanteno. Mesto je od drugega sveta skoro popolnoma izolirano.

— Amerikansko meso v Trstu. V sredo je priplul v Trst parnik »Lavra« paroplovne družbe »Avstro-Amerikanec«, ki je pripeljal s seboj 32.000 kg newyorškega govejega mesa. Od te množine mesa bo porabila družba sama 15.000 kg, drugih 16.000 kg dobrega severnoameriškega zmrzlega mesa pa bo skušala družba prodati v Trstu.

Telefonska in brzolajna poročila.

Grosupeljski postajenačelnik zmrznil.

Grosuplje, 27. januarja. Danes ali včeraj zvečer je ponesrečil tukajšnji postajenačelnik Tomaž Aichholzer. Včeraj zvečer okoli desetih je odšel od doma. Ni ga bilo več nazaj. Danes okoli trideset na enajst dopoldne so ga našli zmrznjenega pri žagi Fr. Tometa, vulgo Finka na Grosupljem. Vsi poskusi cbuditi ga, so bili zaman. Ali se je zgodila nesreča ali zločin, bo dognala sodna preiskava. Truplo so prenesli v mrtvašnico na Grosuplje. Ranjki je bil blag mož in zaveden napreden koroški Slovenec.

K zadevi ustavitve obrata v celjski slovenski tiskarni.

Celje, 27. januarja. K že objavljenim poročilom o postopanju oblasti napram slovenski tiskarni v Celju, moramo dodati, da odlok mestnega urada v Celju ni govoril o razpustu, temveč le o začasnem sistiranju društvenega delovanja. Iz raznih vzrokov, ki imajo svoj vir deloma pri ustanovitvi, deloma pri poslovanju društva v preteklih letih, se je sedanji odbor že celo leto bavil s pripravi za preustrojitve društva, ker dosedanja oblika »Zveznih« podjetij (slovenske tiskarne in papirne trgovine v Rotovski ulici) ne odgovarja potrebam časa. Ko so bile vse te priprave že v teku in malodane dovršene, je prišel spletkar dr. Benkovič, ki bi iz srca rad povzročil tako likvidacijo društva, da bi jo vodil nemški celjski mestni urad. In štajerska namestnija je po poduku od strani dr. Benkoviča resno sklenila, izročiti likvidacijo društva »Zveze slovenskih posojilnic« celjskemu mestnemu uradu! Jasno je, da bi se s tem postavilo kozla za vrtnarja. Kajti Nemci bi gotovo nalašč škodovali slovenskim posojilnicam, ki bi bile pri tej likvidaciji udeležene. Razumljivo je nadalje, da bi celjski mestni urad s tiskarno vrad uničil neljubo mu »Süddeutsche Volksstimme«. Iz tega je razvidna vsa zlobnost klerikalcev pod vodstvom dr. Benkoviča. Da so se jim pa njihovi načrti ponorečili, je pripisati le spretnemu nastopu odbora »Zveze slovenskih posojilnic« s njegovim marljivim predsednikom dr. pol. dr. Kukovcem. Naj si klerikalec in renegatje še toliko rovaajo, eno je da-

nes sigurno: slovenska stvar. Celja ostane, a ostane tudi v narodno - naprednih rokah.

Obrt in vlada.

Dunaj, 27. januarja. Včeraj je imela svobodna obrtna organizacija poslancev v avstrijskem državnem zboru sejo, na kateri se je sklenil oster protest proti temu, da je vlada reducirala kredit in podpore obrtni in obrtnim šolam.

Mornariški in brambni odsek ogrske delegacije.

Dunaj, 27. januarja. Mornariški odsek ogrske delegacije ima danes v Budimpešti prvo sejo, v kateri razvije admiral grof Montecuccoli mornariški program. Brambni odsek ima svojo sejo dne 3. februarja ob 3. popoldne.

Enotni češki klub.

Praga, 27. januarja. »Narodni Politika« poroča, da je bila včeraj seja »Enotnega češkega kluba«, v kateri je bil sprejet izpremenjeni statut, na podlagi katerega pride tudi dr. Kramář v predsedstvo kluba. — Statut se je izpremenil tudi v tem oziru, da mora imeti vsak član »Enotnega češkega kluba«, ki dobi od države kako dobavo, tudi dovoljenje kluba.

Grozeči štrajk na krakovskem vseučilišču.

Krakov, 27. januarja. Vseučiliški senat je izrekel proti onim dijakom, ki so bili obdolženi, da so se udeležili demonstracij proti klerikalnemu profesorju Zimmermannu, sodbo, vsled katere so bili trije dijaki religirani, 60 jih je pa dobile konsilium abeundi. Napredni dijaki so sklenili nato, da uprizore kot protest proti takemu postopanju štrajk, ter se hočejo v tem oziru obrniti tudi do drugih vseučilišč.

Shodi ogrskih socijalnih demokratov.

Budimpešta, 27. januarja. Ogrski socijalni demokratje pripravljajo za prihodnji teden več kot 100 shodov proti visokemu vojaškemu kreditu in proti gradnji avstrijskih dreadnoughtov. V več mestih na Ogrskem bo prihodnji teden po več zborovanj. Vabil na ta zborovanja so dali socijalni demokratje natisniti nad milijon in k temu je prileti še toliko letakov, ki se bodo razširili po vsej deželi. Letaki so tiskani v vseh jezikih, ki pridejo za socijalne demokratje na Ogrskem v poštev.

Turško - angleški sporazum.

Pariz, 27. januarja. »Echo de Paris« javlja iz Carigrada, da se je dosegel med turško in angleško vlado sporazum glede skupnega postopanja v vprašanju rusko - nemške pogodbe glede Orienta.

Bolgarski poslanik pri velikem vezirju.

Carigrad, 27. januarja. Bolgarski poslanik je posetil danes v turškem državnem zboru velikega vezirja, da protestira proti obsodbam, ki jih je izrekel vojno sodišče v Konstantini ter je zahteval, da se uvede nova stroga preiskava.

Spopadi na turško - bolgarski meji.

Carigrad, 27. januarja. Iz Jeddre-na poročajo, da so se dogodili na turško - bolgarski meji spopadi med turškimi in bolgarskimi vojaki.

Ruska vojna mornarica v Črnem morju.

Carigrad, 27. januarja. Tu se govori, da namerava Rusija v Črnem morju zvišati svojo vojno mornarico.

Spor med Bolgarsko in Rumunsko?

Bukarešta, 27. januarja. Nekateri listi prinašajo iz Sofije vest, da je rumunski poslanik v Sofiji protestiral pri bolgarski vladi proti terorizmu, katerega razvijajo nekateri bolgarski podaniki proti Rumunom. V bolgarskih krogih se zatrjuje, da je ta vest izmišljena.

Kuga v Aziji.

Charbin, 27. januarja. Predmestje Fudjadan, v katerem se je prvotno začela širiti kuga in sosedne vasi so zastražene z vojaškim in policijskim kordonom v izmeri 15 verst. Noben človek ne sme iz okuženih krajev. Zdravniki desinficirajo pod vojaško asistenco hiše in ceste. 24. t. m. je bilo v izoliranih bolnišnicah 1225 oseb, med njimi tudi 3 Evropejca. Tekom zadnjih 24 ur je umrlo 48 oseb za kugo, 60 pa jih je na novo zbolelo. Posebno paniko povzroča dejstvo, da dosedaj niti en bolnik, katerega se je prišla kuga, ni prebolel te strašne bolezni.

Revolucija v Mehiki.

London, 27. januarja. Reuterjev biro poroča iz New Yorka: Po poročilih od mehičanske meje so zavzeli vetaši San Ignacio. Na strani mehičanskih zveznih čet je padlo v zadnjem tednu baje 80 mož, 50 pa jih je bilo ranjenih. Glavna bitka se je vršila pretekli teden pri Galeami.

Izdajatelj in odgovorni urednik: Rado Pustelnik.